

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitótér sor 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.

A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomda-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Legyen béke.

Zombor, 1896. február 20.

Apponyi Albert hírhedt karácsonyi cikke után számtalanszor felhangzott a politikai harc-
 téren, a parlamentben és ép úgy a hazai sajtóban
 pártkülönbőség nélkül: közelg a millenium, legyen
 már béke.

S a lefolyt napok izgalmas botrányai, a
 parlamentben folytatott cél nélküli nagy hullá-
 mokat felvert küzdelmek, a felszigazott szene-
 délyek tombolása közepette mi újra felemeljük
 szavunkat: legyen már béke.

Kezdjük el a békét — idehaza. Városainkban,
 megyeinkben tegyük le a fegyvert és kössük meg
 a fegyverszünetet. Ne legyünk politikai ellenfelek,
 pártberek most, hanem hazafiak, kik karöltve
 járulnak a szent oltár elé, hogy áldozzanak a
 magyarok Istenéhez egy ép oly fényes, de —
 jobb ezer esztendőért.

Nagy átká a magyarnak, hogy mikor cse-
 lekvésre, munkára, előrehaladásra is volna ideje,
 akkor ezt a drága időt a pártoskodásra használja
 fel. S a milyen erőek vagyunk a vész idején,
 a milyen jó barátok tudunk lenni, mikor kör-
 münkre égett a haza veszélyeztetett érdeke, ép
 oly dacosan, kéréltelhetlenül, gögösen taszítjuk
 el egymástól az odanyújtott polgártársi béke-
 jobbot, midőn egymás ellen háborgunk.

Igaz, legyen hát az, hogy nem tudunk nyu-
 godni. Mert ezt olvassuk ki az ezer éves törté-
 nelemből, mely azt regéli, ha leküzdöttük a vészes
 napokat, ha győztesként kerültünk ki a dúló
 csatákból, úgy újra kezdtük a civódást, a haragot,
 a gyűlölködést önmagunk között, hogy ne
 legyünk küzdelem nélkül és ne szállhasson közénk
 az áldást, a jólétet, a gyarapodást hozó béke.
 Így akarjuk az új ezredéven át is? Így akarjuk
 megkezdeni az új ezredévet?

Nem! Az elmúlt ezredév határvonalán, az
 új ezredév küszöbén meg kell állanunk, vissza
 kell tekintenünk a múlt viharos napjaiba, hogy
 azután tanulságot merítve, tekintsünk a belátha-
 tatlan jövőbe.

Vonjunk következtetést, mily aránynyal lenne
 nagyobb gyarapodásunk, európaibb műveltségünk,
 ha tudtunk volna békében együtt élni és fejlő-
 désünkért vállaltva munkálkodni!

De elég idő van még, hogy ezután így
 legyen. Hisz végtelen bizodalmat vetünk a „ma-

gyarok Istenébe“, melynek e nemzet kiválasztott
 népe, papi nemzedéke. S ha ez országot örök
 időre teremtette meg az isten, úgy mi az elmúlt
 ezredév az örök időhöz képest? Csak gyermek-
 és ifjúkor.

A gyermek- és ifjúkor pedig telve botlásokkal,
 könnyelműséggel. Okuljunk ezeken, tekintsük a
 pártoskodást, a testvérharcot csakugyan ifjúkori
 könnyelműségünknek, melytől megtisztulva lépünk
 át nemzeti életünk második ezredévébe.

Bár így lenne! — De legyen így! Kezdjük
 meg a békét városaink zöld asztalai mellett,
 vigyük be a békét városaink, megyeink közigaz-
 gatásába, törvényhatóságába és így gyakoroljunk
 idővös hatást az egész országra. Mert ha csend
 és béke lesz az ország minden legkisebb részében,
 akkor a békét bevittük már a parlamentbe is,
 mely az ország ezer kis részéből kerül ki.

S akkor nem igyekeznünk panamákat, botrá-
 nyokat inscenizálni a második ezer év küszöbén,
 hanem higgadtan mérlegeljünk a bűnt, osztjuk a
 megérdemelt büntetést, dobjuk börtönbe a gya-
 lázatost, ki a közvagyon elcsempésztésére merészelt,
 de nem hibáztatunk érte másokat, büntelenekeket,
 vagy ha minden áron hibáztatni akarunk, úgy
 hibáztassuk magunkat, hogy emberi tulajdonsá-
 gainkban olyan gyengék vagyunk; a kort, mely
 hajlik a bűnre, a könnyelműségre.

Okuljunk hát, kezdjük meg a békét itthon,
 hogy béke legyen a hazában. Magyarok, tisztuljunk
 meg bűneinktől, vessük el magunktól a rossz
 szándékokat, mielőtt bemegyünk a második ezred-
 évébe és mielőtt ünnepelni akarunk, legyen béke
 velünk és akkor kettős lesz az ünnep: az elmúlt
 ezredév és a beköszöntött békeünnepét iljük.

Szilágyi Gyula.

A kiállítás bérletjegyei. Az ezredéves ki-
 állításra már megkezdették a kiállítás egész idejére ér-
 vényes bérletjegyek kiadását. A bérletjegyek névre szól-
 nak s fotográfiával vannak ellátva. A kiállítás egész
 tartamára mindennap érvényesek, a megnyitástól a bezá-
 rásig a nap minden órájában, még a megnyitás napján
 is, a megnyitott ünnep befejezése után. Hogy a bérlet-
 jegyek tulajdonosai a bejáróknál föllállított forduló előtt
 ne legyenek kénytelenek várakozni, az ő számukra minden
 kapunál külön bejárókat fognak csinálni. A bérletjegyek
 árai: a) A kiállítás egész idejére érvényes bérletjegy ára
 20 ft. b) A bérletjegy tulajdonosának családjához tar-
 tozó személy és alkalmazott számára ugyanily jegy 10
 ft. c) Kiállítók családjához tartozó személy és alkalma-
 zottaknak szóló bérletjegy 10 ft. d) Állami és közhi-

vatalnokok, valamint a közös hadsereg is, a magy. kir.
 honvédség és csendőrség tisztjei, nemkülönben az ezek
 családjához tartozó személyek és alkalmazottak számára
 ugyanily bérletjegy 10 ft. e) Tizenkét évesnél fiatalabb
 gyermekeknek való bérletjegy 5 ft 50 kr. A bérletje-
 gyek a kiállítási jegyirodában kaphatók (Gizella-tér és
 Vigadó-utca sarkán I. em.) mindennap reggel 8-tól este
 10-ig. A közönség kényelmére a jegyirodában fényké-
 pező műterem is van, a mely este is dolgozik s 1 ft
 50 kr-ért csinál egy-egy felvételt. Az időkénti állatkiall-
 ításokra, a melyek külön területen lesznek (Városhiget,
 Erzsébet királyné útja) sem a rendes belépőjegyek, sem
 a bérletjegyek nem érvényesek. Ezekre külön 50, 30 és
 20 krajcáros jegyeket fognak kiadni, valamint az összes
 kiállításokra (62 nap) érvényes bérletjegyeket is 5 ft-áért.
 A kiállítási bérletjegyek tulajdonosai kedvezményesen áron
 válthatnak az állatkiallításokra érvényes kiegészítő bér-
 letjegyet, még pedig: a 20 ft-os bérletjegyhez 3 ft; a
 10 ft-os bérletjegyhez 2 ft 50 kr; az 5 ft 50 kros
 bérletjegyhez 2 ft.

Kimutatás gyermekekről. A belügyminisz-
 ter elrendelte, hogy minden állami anyakönyvvezető
 március havának első felében az előző évi március első
 napjától kezdve a születési anyakönyvben bejegyzett
 gyermekekről az anyakönyvi kerületébe tartozó minden
 egyes községre nézve külön-külön kimutatást állítson
 egybe s azokat — a beoltási kötelezettség teljesítésének
 ellenőrzése végett — szolgáltatassa át a törvényhatóság
 által kiküldött oltó-orvosnak. Eme kimutatásokba nem
 veendőek föl az időközben elhalt újszülöttek. Minthogy
 az állami anyakönyvvezetők csak a múlt évi október
 havában kezdték meg a működésüket, az idén a március
 első felében elkészítendő kimutatások kivételesen nem
 tizenkét, hanem csak öt hónapra fognak terjedni.

Kiállítási munkálatok.

Az ezredéves kiállítás lassankint, a hogy mind
 melegebben sűt a nap, kiolvad a hóból, a szatórnyny
 paloták környéke megnépesül s megint eleven, mozgal-
 mas, munkás élet indul meg azon a helyen, a hol né-
 hány hónap mulva egész Magyarország és a művelt kül-
 föld nagy ünneplésekre gyűl össze. Most már befelé vo-
 nul a készülő munka, a pavilonok, csarnokok, pomp-
 pás épületek belső díszítése, fölcicomázásához fognak, hogy
 a jövő hónapban már hozzáfoghassanak az érkező kiáll-
 tási tárgyak kicsomagolásához és elhelyezéséhez.

A díszítő munkák természetesen legkülönböbben abban
 a hatalmas palotacsoportban, a mely kívülről is a
 legimpozánsabb és a mely ezidő szerint a legszebb, leg-
 meglepőbb és legérdekesebb épülete nemcsak egész Ma-
 gyországnak, de talán az egész kontinensnek is. Arról
 a csodaszép alkotásról szólunk, a melyről már néhány-
 szor volt szó ezen a helyen: a történelmi épületesoport-
 ról. Már messziről, a tó felől jöve megfogja a látogató
 figyelmét, s azután nem is ereszt el egy pillanatra se.
 Le se tudjuk venni róla a szemünket, a míg egészen a
 közelébe nem értünk, és mindig újabb és újabb szépsé-
 geket fedezünk fel rajta. S bárholonnan, az ország akár-
 mely részéből jöjjön valaki, egy-egy ismerőst is fedez

A „BÁCSKA“ tárcája.

Szerenád.

Tudom, haragszolóm, hogy

Ily késő éjjelen

Kis rácsos ablakodnál

A cigány megjelen.

És húzza szivrepesztőn,

Fájón, keservesen —

Eljűsztek szerelmünket

Örökre, kedvesem . . .

Könyvöm csak peregnék

Halvány arcomra le;

Tudom, kis puha párnád

Könyvvel nem tele!

Ne félj, szerelmem, édes,

Hadd húzza a cigány:

Nem látja a kesergőt

Senki ez éjszakán.

Nem látja más, csak ott fenn

A méla holdsugár;

Az is mikénttha mondaná,

Miattad sírni kár!

Szabodka Gyula.

TÁRCA A TÁRCÁRÓL.

(Csevegés.)

A szerkesztőm, különben a világ legszeretetre-
 méltóbb uriembere, a napokban már türelmét vesztve
 irt reám:

„Mikor születik meg az ígért tárcá? Hogyha hét-
 főig nem küldi, vége közöttünk a barátságunk.“

Ez már komoly dolog és erélyes beszéd!
 Győzedelmeskedjünk az ősi lustaságon, bár vasárnap
 vagyon, munkaszünet, és olyan hivogatólag mosolyog be
 a nap az ablakon. Csalóka téli napsugár, miért nem
 vagy te a tavasz hírnöke? Meg lenne akkor könnyítve
 a dolgom, mert micsoda hangulatos tárcát lehetne írni
 tavaszi hangulatról! De hát ezen nem segíthetünk. Tél
 van és a télről, koresolyázásról, béli szezonról írni most,
 kissé elcsépelet dolog.

Uj, vagy legalább is érdekes tárgyat keresek.
 Nézek körül a szobámban, mely nem valami pazar be-
 rendezésű ugyan, de eszembe jut, hogy egy híres francia
 író, Xavier de Maistre, szellemes könyvecskét irt e cim-
 mel: „Utazás szobám körül.“

Könnyű volt neki! Ő a szobája körül utazgatott
 igen elmésen, de reám meg a szobaasszonyom utazgat,
 hogy fizessen meg a hátralékos lakbért.

Egy meggyújtott „Havanna“ szivartól kiindulva,
 az egyházpolitikai kérdésig lehet jutni, de én sajnos
 nem kezdek meg a „Havannán“, tehát más kiinduló pontot
 kell keresnem.

„Cogito ergo sum.“ Gondolkozom, tehát vagyok,
 mondja a bölcös; én is megtapogatom tehát magamat
 minden oldalról.

Hopp! megvan a kiindulási pont. Kezembe akadt
 pénz-tárcám. Irni fogok tehát tárcát a tárcáról.

A tárcá három főcsoportra oszlik: első a miniszteri
 tárcá, második az újságtárcá, a harmadikat, már mint
 az én pénz-tárcámat, utolsó helyre teszem. Rothschildéval
 kivételt tennék.

Hogyha kényerem lenne a politizálás, sok szépet
 és okosat mondhatnék el a miniszteri tárcáról. Minden-
 esetre kellemes lehet egy olyan nagyságos vagy méltó-
 ságos urnak a lelki állapota, aki, mint újdonsült mi-
 niszter, először teszi le a tárcáját a piros bársonyszék
 előtt levő asztalkára. Később, mikor az ellenzék nagyon
 is a fejéhez vagdossa a tárcáját, nem olyan kellemes
 teher az, és határozottan kellemetlen, amikor le kény-
 telen tenni.

A tárcáiról, aki az újságot látja el a napi fogyasztá-
 táshoz szükséges tárcákkal, nincsen mindig a legirigy-
 lendőbb helyzetben.

A novellista még hagyján. Végre az első emberpár
 teremtése óta mindig szerelmeskedtek az emberek és
 Flammarión szerint szeretni fogják egymást még akkor
 is, amikor a mi földünknek már hirt-hamva sem lesz.

A szerelem tehát örök théma, csak azt kell ki-
 találni, hogy Jancsi és Juliska miért? mikor? hol? és
 meddig szeretik egymást, akkor készen van a história.
 Erkölcösös németeknél az asszony szereti a férjét, a
 franciáknál a szeretőjét. Csupán kerete változik a képnek.

A tárcáiról már nem készíthet tetszés szerinti vál-
 tozatokat erről az örök tárgyról.

Néha felmerülnek érdekes aktualitások: Panama.
 A kis cukros Lebaudy Miksa, rengeteg milliói da-
 cára katonakórházban pusztul el, miután olvasatlan
 milliókat dobált Páris szennyébe; ez mind aranyat érő
 dolog a moralizáló tárcáirónak.

Vicinális vasutakat építő főispánokról is lehet egy
 dalt énekelni.

Tékozló milliomos fiúk és panamisták a tárcáiról
 élénk sajnálatára nincsenek napirenden, amint hogy nem
 találnak ki minden héten telefont és Röntgen sugarakat.
 Kormányozható léghajót azonban minden nap talál ki
 egy-egy örült mechanikus.

Az uborka-szezonban, az uborka mellé jól hizlalt
 kacskákat találhat fel az újságról. A boldogtalan tárcáiról
 még ebben a kiváltságban sem részesülhet, neki a semmi-
 ből is kell valamit előteremteni.

Kiváló tárcázónk, Ágai Adolf beszéli, hogy első
 sikerei után tárcáirónak szerződtek a Pesti Hirlaphoz.

Egy napou épenséggel nem tudta miről írjon. Pa-
 naszkodott a szerkesztőnek, Ludassynak. A jeles hirlapíró
 karon fogta, odavezette az ablakhoz.

— Nézzen ki barátom!

Szemközt egy nagy házat építettek, óriási robajjal,
 lármával, olyan port verve fel, hogy a napot is elhomá-
 lyosította.

Erről a látzólag mindennapos látványról Ágai

fel rajta: egy oromzatot, párkányt, ablakot, bejáratot, díszítést, a mit odabaza egy-egy nevezetes, historiallag fontos épületben már látott. Mert hisz ez a hatalmas épületesport nem egyéb, mint Magyarország összegyűjtött építészete, az ország kőbe épített históriája.

S ugyanilyen a belseje is. A jaáki templom udvarában ott találjuk a román építészet összes megmaradt emlékeit. A nagyoszlopcarnok minden oszlopfeje más és más, de mindegyik egy-egy régi emléket örökít meg. A vajda-bunyadi Nye-bojsze vár falait a Hunyadyak, Szilágyiak, Bakácsok, Vitézek, Cilleyek, Garák cimerei ékítik, a fali képek akkori harci tornákat, vitézi tetteket ábrázolnak, olyan modorban megfestve, a hogy akkor-tájt dolgoztak. Odébb már gobelinek díszítik a falakat, olyan módon megfestve, mintha drága szőtt szőnyeg borítaná a falat. Tovább a Bakács-kápolna hű utánzata az esztergomi bazilikából szem elé hozza családiaság híven az ország legszebb építészeti emlékeit, de még szebbek az egyházi kiállítások termeiben, a hol régi és modern templomok falfestéseit és díszítéseit találjuk híven másolva.

A kiállítási tárgyak is nagy arányokban érkeznek már a történelmi kiállításra. Kincsek, műtárgyak, drágaságok, amelyek láttára valóságos káprázik az ember szeme. A királyi kiállítását, a Hofburg magyar kincseit most csomagolják s most készítik szállításra a német császár gyűjteményéből is a magyar vonatkozású tárgyakat. Ezeket a kincseket nagy őrizet alatt hozzák Budapestre, ahol már akkora egész kincsesház gyűl össze mesés értékű drágaságokból.

Erre az időre már együtt lesz a kiállítás őrszemélyzete is, amely a csarnokokban felügyel, s a nagy közönségnek mindenféle utbaigazitásokkal szolgál. A személyzetet most alkalmazza az igazgatóság, még pedig annak rendje és módja szerint való sorozáson. Mindennapra becátálnak vagy száz álláskeresőt (Magyarországon akadna egy napra tízezer is) s ezeket egy rendszer vizsgáló bizottság elé állítják. Miután az írásait, bizonyítványait előre megvizsgálták, szemügyre veszik őket magukat is. Arra néznek legfőképp, hogy szemrevaló, ügyes figurák legyenek, tetszős, intelligens képpel, s amellet kellő ügyességük és elég műveltségük is legyen, hogy majdan a publikumnak felvilágosításokkal szolgálhassanak.

Bizony átlag csak minden harmadik, negyedik pályázó válik be, pedig egyik-másik messze vidékről jön föl a fővárosba szerencsét próbálni. De akármilyen rigorózus is a bizottság, nálunk kenyérkeresetre mindig akad vállalkozó, s nem lehet annyi alkalmazottat keresni, hogy tízannyi ne jelentkeznek.

Még sokkal nagyobb számban és sokkal nagyobb titelmentességgel pályáznak alkalmazásra a — nők. Amíg egy férfi folyamodik állásért, három nő jelentkezik, dacára, hogy nők számára való állás alig van. Vagy ötven női elárúzó állás van s arra a jelentkezők száma már most ötezer felé jár. S mindennap szaporodik ez a szám átlag ötvennel-hatvanal, úgy hogy sokszor az a gondolata támadhat az embernek, hogy a polgári házasságot már most jó volna kényszer-hazasságá változtatni.

Bohóc-estély.

A zombori kaszinó-egyleti dalárda farsang utolsó napján minden esztendőben ugynevezett bohóc estélyt vagyis farsangi dal- és táncestélyt szokott tartani.

Ezt a már annyira megszokott és szinte nélkülözhetetlen mulatságot ez évben is megtartotta a dalárda és pedig a „Vadászkürt” összes termeiben folyó hó 18-án.

A kaszinó-egyleti dalárda a zombori közönségnek valóságos becézett kedvence. A mi közönségünk határozottan szereti a dalárdát és nem is kékis szeretetének, élénk rokonszenvének és érdeklődésének kifejezését adni azzal, hogy a dalárdisták mulatságain mindig tömegesen jelennek meg. Igen természetes, hogy a dalárda minden tekintetben meg is érdemli a legnagyobb fokú érdeklődést; megérdemli sikeres multijánál és talán még sikeresebb jelenénél fogva. Egy egyesület, a mely oly lelkesen és ambíciózusan felel meg nemes hivatásának, mint a dalárda, számot tarthat mindig a teljes méltány-

egyik legszemlemezőbb tárcáját írta meg „Porzó” aláírással és ez álnevet ismertté tette.

Mikor a bosnyák katonák Budapestet járták és József főherceg meghívására a Margitszigetet is megtekintették, egyik nagyobb napilapunk szerkesztője megbizta munkatársát, hogy menjen a katonákkal a Margitszigetre és írjon a benyomásairól tárcát.

A jeles író Budapestben egy kávéházban igen hangulatos tárcát írt, pedig egy árva bosnyák katonát nem látott és a Margitszigeten is két esztendő előtt járt.

Turpissága akkor derült ki, mikor költségeiről ilyen számlát nyújtott be:

Kocsin a Margitszigetre . . . 3 frt.

Elérkeztem a pénztárcához. Erről mit sem irhatok. Hogyha ezt az elfuflukozást tartalmaznának találja a szives olvasó, gondolja meg kérem, hogy üres tárcáról tartalmas tárcát nem lehet írni.

Gastron.

Hosszantartó . . .

Hosszantartó, hű szerelmet
Nem esküdtünk mi egymásnak,
Nem volt köztünk egy szava sem
Fogadásnak, vallomásnak.

Nem kértelek soha téged,
Hogy szerelmed örök legyen,
Hogy a szíved rajtam kívül,
Soha senkit ne szeressen.

S mégis, mikor elszakadtunk,
Fájt a szívem te utánad,
Még sirattam minden percet,
Annak a kis boldogságnak . . .

Eichardt Károly.

lásra. A dalárdát és a zombori publikumot elválaszthatlan kötelék fűzi egybe. A dalárda szereti a közönséget, mert gyakran s mindig élvezetes estéket szerez neki; a közönség viszont hálás a dalárda iránt s nem fukarkodik a vizontszeretével.

A mit most elmondtam, arra fényes tanubizonyoságot szolgáltatott a bohóc-estély. A dalárda ismét kitett magáért; nagyszerű, pompás estélyt rendezett. A közönség pedig valóságos tömegesen jelent meg az estélyen. Ennyi embert nagyon ritkán, legfeljebb a dalárda mulatságai alkalmával lehet együtt látni. Ott volt Zombor város egész intelligenciája; fényes közönség, a mely a legjobb kedélyhangulatban bucsuzott el a farsangtól. Hogy mennyien voltak, annak illusztrálására csak azt hozom fel, hogy az első négyest 164 pár táncolta.

A dalárda a „Vartyogi nagy dalnokverseny” című bohóságot adta elő dr. Horváth Ákos ur által beillesztett, részben helyiírdékű betétekkel. Mondanom sem kell, hogy a dalárda hű maradt az ő régi jó hírnevéhez. Ugy a szóló, mint pedig a karénekek művészei és precízek voltak; a közönségnek általános tetszését vívták ki, ami a sürű tapsokban újra és újra megnyilatkozott. A közönség sokat kacagott és jól mulatott. A szóló szerepeket Patajné Vida Etelka uró, továbbá dr. Horváth Ákos, Feuermann Manó, Staudacher József, dr. Ferencsik Szigethi István, Husvéth Károly és Kelő Mór urak játszották illetve énekelték. Éneklőkül csak a legnagyobb elismerés hangján lehet megemlékezni. Az egész előadást Travnik Béla és Blumenthal Károly urak művészi ügyességgel zongorán kísérték. Az elismerésnek orozlárszere dr. Horváth Ákos urat illeti meg, aki nem csekély fáradsággal és kiváló zenei talentumra való ügyességgel az egész előadást rendezte és a darabot kibővítette.

Az összes szereplők — kivéve a nőket — kosztulmokban jelentek meg, ami természetesen csak fokozta a komikus hatást. A kosztulmokat Ftiredi Károly, a zombori színház igazgatója volt szives a dalárdának átengedni.

Előadás után táncra perdült a közönség s mintha csak fájlalta volna Carneval herceg uralmának megszűnését, egész reggel 7 óráig rakta a ropogózt. Vigan, táncolva léptük át a farsang és bójt közötti választalat.

Soraink zárta előtt a dalárda einökének, Pribil Ernő urnak kell még elismerésünket kifejezni. Az ő fáradságtalan buzgóságának, ügyességének, lelkes ambíciójának köszönhető legnagyobb rész, hogy a dalárda azt a magas nívout, a melyen jelenleg van és a közönségnek szinte tündető rokonszenvét kivívta.

Szeredy Attila.

Ujdonságok.

Kinevezés. A szegedi kir. itélőtábla elnöke Patocska János ur végzett joghallgatót a vezetése alatt álló kir. tábla területére díjas joggyakornokká nevezte ki.

Kinevezések. Dr. Vojnits István főispán Thész Gyula vármegyei irnokot árvaszéki lajstromzóvá, Maicen Alajos vármegyei rendszeres díjnokot irnokká, Piszárovi Györgyöt és Fratriesevits Fülöpöt pedig rendszeres díjnokká nevezte ki.

Megbizás. Az igazságügyminiszter dr. Barta Antal szabadkai városi kerületi orvost a szabadkai kir. törvényszék területén felmerülő törvényszéki orvosi teendőknél második törvényszéki orvosi minőségben való ellátásával bizta meg.

Köszönetnyilvánítás. A zombori iparos dalárda 1896. évi február hó 8-án rendezett dal- és táncestélyen fellülizettek: dr. Horváth Ákos, Kekezoovits János, Hippich Péter, öz. Galléné uró, Dampfinger Sarolta k. a., Gräber Mihály, Csernus Mihály, Singer S., Nevoja Ferenc, Butkovits József, Hlavats Károly 1—1 frt., K. A., Probojosevits Antal, Bozsánszky István, Friebert Mihály, Zsubory Antal 50—50 kr., Dampfinger Ferenc 30 kr., Varga István 25 kr. — Fogadják a nemeszívű adakozók, valamint a zombori „Tóth Kálmán-kör” is a zongora-közléséért a dalárda hálás köszönetét.

Választás Szabadkán. Szabadka szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó hó 18-án közgyűlést tartott, a melyen betöltötték az üresedésben volt főjegyzői és egy tanácsnoki állást. Közfelkiáltással főjegyzővé Jakobsits Gyula, eddigi városi aljegyző, tanácsnokká pedig Lyubibratich Kelemen árvaszéki jegyző választották meg.

Kossuth-szobor Ó-Morovicán. Vettük a következő sorokat: Az ó-morovicai „Polgári kör” a folyó évben felállítandó „Kossuth-szobor” javára, hangversenyyel és táncmulatsággal egybekötött műkedvelői előadást rendezett febr. 16-án este. Színe került: „A tót leány”. Rendezte Pethó Félix. Szereplők voltak: Gyarmathi János jómódu gazdaember: Sztruhár János. Őrse a felesége: Sztruhár Jánosé. Bandi a fiok: Tipold István, Máthé Julis gyámleányuk: Kovács Ilonka. Kospál uradalmi baromnyorvos: Muzsik János. Lipták a tótok felügyelője: Fejős Lajos. Sári a felesége: Szűcs Mariska. Ötös Mária javasasszony: Szűcs Lujza. Brbolya a tót summások vezetője: Juhász János. Hanka a leánya: Kötő Zsófia. Misó tót legény: Kohut József. Csendbiztos: Kiss József. Deres kisbíró: Kovács Lajos. Rigó Matyi kis postás: Szűcs Kálmán. Panni szolgáló Gyarmathiéknál: Kocsis Juliska. Száli csaplárleány: Fejős Lidike. Parasztleány: Kovács Mariska. — A dalárda pont 7 órakor Hoós János „Vadász dal”-ának kitűnően sikerült előadásával megnyitotta a színelőadást, melyről jól esik mondhatnunk, hogy azt mint egészét, jelesen sikerültnek és a szereplők részéről nagy szorgalmat tanúsítónak mondhatjuk, s leginkább az összevágó, eleven játéknak tulajdoníthatni, hogy a nagyszámu közönség, mely a termet szuffolásgig megtöltötte, igen jól mulatott s gyakran tapsviharban tört ki. A műkedvelők által elért fényes eredmény nagy részben Pethó Félix rendező érdeme, ki nem gondolva egészsége gyengélkedő állapotával, nagy szorgalommal, buzgósággal és ügyességgel tanította a műkedvelőket. — A dalárda a színelőadás színeit közben énekelte: „Nem szól a tilinkóm”, „Élj ősink hazája”, „Népdal egyveleg”, „Kossuth induló” című darabokat, melyeknek szabatos, precíz, színezett előadása a közönséget valóban meglepte. Igen, mert a dalárda tagjai részint a földmives, részint az iparos osztályhoz tartoznak s töltik ilyen fényes eredményt a közönség nem remélt, — no de ez nagyrészen érdeme a karmesternek Szász Miklós tanítónak, ki odaadó szorgalommal és szakértelemmel kezelte a dalárda tagjainak

oktatását. Egy szóval, a minden tekintetben fényesen sikerült előadások eszközésében az érdem a tanítók és tanítványok között oszlik meg. Fogadják ugy a tanítók, mint a tanítványok, a hazafias cél elérhetésére tett szives, odaadó működésükért a polgári kör és szobor-bizottság forró köszönetét és halálját; de fogadják ezt azok is, kik a Kossuth-szobor javára ez alkalommal fellülizettek, névszerint: Mang Istváné 2 frt., Baksay Árpád 1 frt., Schulhof Lipót 20 kr., Fejős Jánosé 1 frt., Holländer Mór 50 kr., ifj. Kötő János 1 frt., Beke Balint 20 kr., Szeicz Antalné 50 kr., Ifju Anna 80 kr., Csaszni Mátyas 50 kr., Preszburger János 50 kr., Gyenge Lidia 50 kr., Gyenge Julianna 50 kr., Kovács Gyula 30 kr., Muzsik Jánosé 50 kr., Schumacher Károly 20 kr., Szász Miklós 50 kr., Szőcei Sándor 50 kr., Hamar János 20 kr., Jenel Mihály 20 kr., Nagy Balint 10 kr., Erdei János 20 kr., Varga János 40 kr., Sreiber Alajos 20 kr., Krix István 20 kr., Varjas Sándor és családja 5 frt., ifj. Kötő József 50 kr., Szűcs Fülöp 50 kr., Seffer Lajos 20 kr., Dembész Vilmos 1 frt., Gere Erzsébet 1 frt., Schulhof Lipóté 20 kr., Gaba József 1 frt., Császár Péter 2 frt., Farnék Dezső 1 frt 10 kr., Beer Albert 25 kr., Kunzsbó Antalné 1 frt., Torok Balint 60 kr., Vilheim Miksa 1 frt., Veil Bernát 30 kr., Türi Lajos 5 frt., Klein Jakab 50 kr., Paul Ádám 50 kr., Ungár Lajos 10 frt., Heinrich Mihály 2 frt. — A műkedvelői előadás tisztá jövedelme 103 frt 65 kr lett s ezzel most már a szobor alap 875 frt 14 kr. Fel kell még említenem, hogy a műkedvelők maszkirozására Szabadkáról négy fodrász jött, u. m.: Ferencsevics Mihály, Almási Béla, Mezey Pál, Csáky Pál és ők az igazán művészi maszkirozás díj nélkül tették és uti költséget sem kiyántak, s ez által az előadás jövedelmét legkevesebb 15 frttal gyarapították. A nevezett egyének ezen hazafias és nemes tettükért fogadják a polgári-kör és szobor-bizottság forró köszönetét és halálját. — Ohajtom, hogy azt a közszellemet, lelkesedést, mely a polgári kör tagjait a Kossuth-szobor mielőbbi felállítatásában oly szép erély kifejtésére ösztönzi, korhasztó zsibbadás ne érje! Kovács Gyula, a polgári kör és szobor-bizottság elnöke.

Jótekonyság. Az 1896. évi újévi üdvözlétek megváltása címén a következő adományok érkeztek be a vármegye alispánjához a megyei árva és szeretetház alapja javára: Roheim Károly 10 frt., Tápay István 1 frt., Szalay Károly 5 frt., id. Ertl János 5 frt., Ribiczey Béla 2 frt., Pribil Ernő 1 frt., Szilágyi Mór 10 frt., Rosenberg Mór 5 frt., dr. Vojnits István 25 frt., Siskovits Tamás 10 frt., Sándor Béla 10 frt., Bertolinó Sándor 2 frt., Karácson Gyula 5 frt., Rátay József 2 frt., Milics Szvetozár 2 frt., dr. Engelmann Zsigmond 50 frt., Zsupanszky Lyubó 5 frt., Löbl Zsigmond 2 frt., Weiszmaér Mihály 5 frt., Faller Alajos 50 kr., Hegyessy Ferenc 5 frt., Fischer Nándor 2 frt., Lajtbay Benjamin 2 frt., dr. Milkó Ignác 3 frt., Rezsényi Aurél 2 frt., Fetter János 2 frt., Grosser Lajos 3 frt., Neszmírak Mátyas 1 frt., Pukovits József 5 frt., Vározy Károly 5 frt., ifj. Schaffer Mór 5 frt., dr. Gersich Endre 1 frt., Pinterovits Jenő 2 frt., Szemző János 5 frt., Majuszký Simon 1 frt., Zsigmond Gúntér 2 frt., Szakáll Mihály 5 frt., Krieg Béla 2 frt., Berecz Károly 3 frt., báró Rédl Béla 10 frt., Mladenczky Vince 1 frt., Zsigmond Gyula 2 frt., Vény Márton 10 frt., dr. Kameniczky Sándor 2 frt., dr. Grünbaum Pál 2 frt., Szemző Mátyas 10 frt., Hegger József 3 frt., Gombos Béla 2 frt., Hoffmann Frigyes 2 frt., Kohút Henrik 2 frt., Ertl testvérek 15 frt., Kende Ignác 1 frt., Handler Jakab 1 frt., Pály Dezső 1 frt., Reichenberg Zsiga 1 frt., Pfeifer József 1 frt., Lovász István 1 frt., Boromisza János 2 frt., dr. Kresztics György 1 frt., Kapetanovits János 2 frt., Balázs Vince 5 frt., Vámoser Nándor 5 frt., Eigl József 2 frt., Jusits Lajos 1 frt., Penezer Ádám 2 frt., Bichler Vilmos 1 frt., Kiss Gyula 3 frt., Jellmann József 3 frt., Deák Zsigmond 2 frt., Krappenheim József 1 frt., Szűcs Lajos 1 frt., Hauke Imre 2 frt., Jeisel Henrik 2 frt. Összesen 305 frt 50 kr.

Szűk vasuti állomás. Az ó-kaniszi vasuti váróterem már a megnyitáskor szűkeknél bizonyultak s hogy a forgalom folytonosan emelkedett s emelkedőben van, O-Kanisza közönség képviselőtestülete lépéseket tett a vasut igazgatóságánál, illetve a közl. miniszteriumban, hogy a váróterem megnagyobbíttassanak s vendéglő is létesíttessék; minthogy pedig a vasuti közlekedés ugy időre mint mennyiségre nézve nem felel meg a közönség érdekeinek, kérelmeztek, hogy Zenta felé javíttassék, Horgos Szabadka felé pedig létesíttessék csatlakozás a déli órákban, hogy Budapest felé kényelmesen lehessen közlekedni.

Kormányozható léghajó. Egri József bács-topolyai bográr-mester állítólag egy kormányozható léghajót talált fel. Fel is írt a kereskedelmi miniszterhez, hogy szabadalmat kérjen a találmányára. A miniszter azonban nem vette az ügyet tárgyalás alá, miután a feltaláló nem csatlakozott a megkívántató leírásokat és műszaki rajzokat.

Karton-bál. A zentai izr. betegsegélyző-egylet javára 1896. február hó 29-én az „Eugen herceg” szálloda dísztermében az izr. ifjuság jótekonycélú zártkörű karton-bált rendez.

Színészet. Lukácsi Aladár 28 tagból álló jól szervezett társulatával f. hó 20-án O Kaniszára érkezett s egyelőre 6 előadásra tervezett működését megkezdte. Színe kerülnék a következő darabok: Szultán, Virágcsata, Napraforgó, Három testőr, Otthon, 3 Kázmér stb.

Pályázat. Pályázat van hirdetve a szabadkai adóhivatalnál adóiszti állásra.

Ahol már eleget tudnak. Bezdánban — mint értesülünk — a napokban egy csomagból szóló szállítólevelet kapott valaki az ottani postahivataltól, melyen a „végösszegben” mint fizetendő összeg 2 kr volt bejegyezve. Az illető tehát ennyivel is küldte el cselédjét a postára, ahol azonban azzal utasították el, hogy hozzon 29 krt. A gazda ekkor küldött egy koronát, de egyuttal megizente azt is, hogy: „máskor tessék a végösszeget helyesen kiírni!” Most a csomagot kiadták, de visszairták a postáról lakonice: „Öntől nem tanulok” és egyuttal a koronából 23 krt adtak vissza, holott csak 21 kr járt volna. A gazda természetesen visszaküldte a felesleges 2 krt, amit a postahivatal el is fogadott s így ezzel a hibás elszámolást beismerte. — Mindebből pedig tanulság az, hogy a nevezett postai közegnek sem árt ezt a közmondást szem előtt tartani: „a jó pap is holtig tanul!”

Hymen. Török Ferenc jankováci tanító eljegyezte Ádám Róza kisasszonyt Jankováról.

etben fényesen
m a tanítók és
gy a tanítók,
ere tett szives,
zobor-bizottság
ezt azok is,
al felülfizettek,
Arpad 1 frt,
frt. Holländer
Bálint 20 kr,
Csaszni Matyas
Lidia 50 kr,
30 kr, Muzsik
Szász Miklós
20 kr, Jenei
Janos 20 kr,
Krix István
Köbö József
kr, Dembitz
Lipótné 20
frt, Fárnek
Kunzabó An-
Miksa 1 frt,
Jakab 50 kr,
Mihály
pedeme 103 frt
50 frt 14 kr,
100 maszkiro-
Ferencse-
ky Pal és ök
tek és uti
s jövedelmét
zett egyének
a polgári-kör
— Ohaj-
mely a polgári
állhatásban
zobor bizottság

ti üdvözlések
erkeztek be
és szeretház
pay István 1
frt, Ribiczey
10 frt, Ro-
frt, Siskovits
no Sándor 2
2 frt, Milics
d 50 frt, Zsu-
rt, Weismahr
ay Ferenc 5
ain 2 frt, dr.
Fetter Janos 2
as 1 frt, Piu-
ifj Schaffer
ovits Jenő 2
1 frt, Zsig-
Krieg Béla 2
10 frt, Mlade-
rt, Vény Mar-
dr Grünbaum
József 3 frt,
rt, Kobut Hen-
Ignacz 1 frt,
Reichenberg
István 1 frt,
1 frt, Kape-
Vamoscher
s 1 frt, Penez
Gyula 3 frt,
rt, Krappen-
Imre 2 frt,
rt.

izsai vasuti
bizonyultak
emelkedő-
te lépéseket
miniszterium-
ak szvendő-
zlekedés egy
g a közönség
e javították,
csatlakozás a
esen lebeszen

egyelző-egylet
herceg" szál-
celu zartkörü

szabandán —
magról szóló
ostahivataltól,
összeg 2 kr
l is küldte el
utasították el,
egy koronát,
skor tessék a
agot kiadták,
nem tanulok"
za, holott csak
visszaküldte a
fogadott s így
ndeből pedig
nek sem árt
pap is holtig

nitó eljegyezte

Zobor forgalma. Szinte hihetetlen, hogy a baja-újvidéki vonat megnyitása óta milyen rohamos haladást tüntetnek fel városunk forgalmi viszonyai. Hiteles kimutatásból tudtuk meg, hogy városunk vasuti állomásán naponként átlag 2400 idegen fordul meg. A forgalmi viszonyoknak ilyen nagymérvű haladása bizonyára megtermi gyümölcsseit városunk fejlődése körül.

Ne bántsd a biciklistát! A zombori kerékpár-egyesület panaszt tett a vármegye alispánjánál, hogy a biciklisták kerékpározás közben különféle inzultusoknak vannak kitéve s kérte, tegyen intézkedést az inzultusok lehető elhárítására. Az alispán erre vonatkozólag — méltányolva a biciklisták panaszát — az összes főszolgabírákhoz és Zenta városához a következő rendeletet intézte: „A zombori kerékpár egyesület elnöksége hozzám intézett beadványában panaszképpen előadja, hogy az említett egyesület tagjai úgy az utakon, mint a közutakban — dacára annak, hogy kötelelességszerűen és a sport szabályai szerint minden összehittől vagy civódástól tartózkodnak — a közutak lakosai által utjukban zaklatva is majd csintalanság, majd durva magatartás által akadályozva lettek. — Ennek elhárítása, illetőleg megakadályozása végett felhívom oraságodat, hogy közönségek lakosságát a fentjelzett zaklatások, avagy egyéb csintalanságok elkerülése végett szigorúan figyelmeztetni sziveskedjék. — Zombor, 1896. évi február hó 9 én. Karácson s. k., alispán.”

A baja-bátaszéli ki. Az országos magyar gazdasági egyesület közgazdasági szakosztálya gróf Bethlen András elnöke alatt az elmúlt héten a „Közutak” ülést tartott, melynek első tárgyát a baja-bátaszéli vasut-áthidalás és vasut kiépítését szorgalmazó helyi bizottságának azon kéréme képezte, hogy az „Országos magyar gazdasági egyesület” az ügy érdekében a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez pártolólá irna fel Rubinek Gyula előadó ismertetését az ügy előzményeit és reámutatót és vasuti üzemeltetés rendkívüli köz- és mezőgazdasági fontosságára, mely az egész Alföldre nagy jelentőséggel bír, amennyiben nyugat és Fiume felé egy a mainál sokkal rövidebb utirányt teremtenek meg s a helyi kereskedelem és forgalom növelésére és Budapesttől való önállóságára nagyban közrehatna. A szakosztály elhatározta, hogy a bizottság kívánásához képest az ügy érdekében pártolólá ir fel a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez.

A verekedő csendőr. Bezdánból írják, hogy az ottani nagyvendéglős farsang vasárnapján bált tartván, reggel felé, midőn már a vendégek java része eltávozott, ledült ő is pihenni és a kiszolgálással sógorát: Varga János 21 éves földmivest bízta meg. — Úgy reggeli 4 óra tájban beállított a korecsmába egy, fiatal legényekből álló részeg kompánia, köztük Nagy Márton bezdáni m. kir. csendőr, ki szintén el volt ázva, s palinkát, cigarettát stb. rendeltek. — Minthogy pedig a kiszolgáló Varga János cigarettával nem rendelkezett már, ezt tisztességesen tudára is adta nekik, sőt a saját dohányával megkínálta őket. — Erre azonban a nevezett részeg csendőr minden ok nélkül brutálisan rátámadt a legényekre: ki vagy, mi vagy, az apád erre-arráját szavakkal és a keze ügyében levő palinkás üveget úgy vágta az arcába, hogy menten elborította a vér, aztán pedig irtalmatlanul össze-vissza pofosztta őt, de ezzel sem elégedet meg, hanem kardot rántott, s ha a zajra befutott korecsmárosné is nem vonzolja a kezeiből a védtelen legényt, talán darabokra is aprította volna, így azonban a kiállított orvosi látlelet szerint csak könnyű testi sértést ejtett rajta. A garázda csendőr ellen, illetékes helyen megtétettet a feljelentés és hiszték is, hogy elveszi méltó büntetését, mert az az oldalgyevertéére is nem a békés polgárok felpékelésére való!

Műkedvelői előadás. Prigl-Szt-Iván község ifjusága által — február hó 15 én szinpadja javára — rendezett műkedvelői előadás reményen felül sikerült, a mennyiben nem csak minden szereplő szerepét kitünően adta, hanem ezt a befolyt beléltidő 50 frt és felülfizetés 6 frt 50 kr is eléggé igazolja. Felülfizettek: dr. Huber József 1 frt, Kostyák József 50 kr, Treer János 1 frt, Sehnobl Hav. Ferenc 1 frt, dr. Valihora Ágoston 3 frt. Előadás után az aranyifjuság, a szivaci cigánybanda zenéje mellett, világos reggelig járt a táncot.

Bal. A temerini ipartestület f. hó 16 án megtartott bálja, mint az előrelátható volt, igen szép erkölcsi és anyagi eredménnyel járt, melyet nagyobb részben az ottani intelligens iparpártolóknak köszönhetik. Felülfizettek: Péter Ferenc né úrhölgy 5 frt. Elme Imre 2 frt. Hauer Károly 1 frt. Lepár Sándor 1 frt. Gübel József 1 frt. Mihajlovics Endre 1 frt. Pöss Ernő 50 kr. Katona István 50 kr. Zsótér Akos 1 frt. Puskás Bálint 1.50 kr. Horváth Károly 1 frt. Jeszenszki Béla 50 kr. Hollós Károly 50 kr. Puskás Gyula 50 kr. Volpert Jakab 40 kr. Arvai Ágoston 20 kr. Kreczula Vladimír 50 kr. Péter Ferenc 50 kr. Bódi Géza 50 kr. Jaukovics N. 50 kr. Skrabán András 20 kr. Léh Fülöp 20 kr., mely kegyes adományokért fogadják a kegyes adakozók az ipartestület hálás köszönetét.

Ha a kötélle nem szakad... Gulyás Imre meg nem marad. Így szól az ének Bezdánból, ahol t. i. Gulyás Imre parasztember már a mult hét szombatján akarta nagy vígan eltemetni az utolsó farsangot, eszéágában sem levén persze az, hogy még azon a napon ő is kötéltre kerülhet. A dolog tulajdonképp úgy történt, hogy nevezett a mondott napon már a kora délelőtti órákban hatalmasan bepálinkázott. Mikor a felesége ennek neszt vette, elment érte a korecsmába, ahol azonban rövidesen örszészólkóztak és csupa hitvesi szeretetből meg is cirógatták egymást a palinkás butykosokkal, míg végre nagy bajjal sikerült az urat hazacsálnia. Ottbón pedig a cirógatást agya-főbe veréssel cserélték föl, ami felett aztán úgy elkecseregett a férj uram, hogy a felszerhez szaladt, lekapta a lováról a kötőféket s azzal — részeg fejével — hamarosan felkötötte magát a gerendára, de amint lábai alul kirugta a talajt, zsupsz... lezuhant, mert a régi korhadt kötél elszakadt. A kedves életépárja meg tetejébe azzal boszantotta, hogy rákiáltott: „bát mé nem várt keed, míg egy új kötelet hoztam volna?”

Színház.

Szombaton, e hó 15-én a „Goldstein Számi” került színe fél helyekkel. Vasárnap a „Sárga csikó” c. népszínművet, amelyben különösen Leóvey aratott kiváló sikert. Leóvey alakítása igen sikerült volt.

Zajosan megtapsolták. Hétfőn „A nagymama”, Csiky Gergelynek kitűnő darabja ment, Károlyi Bóskének, a társulat naivájának jutalomjátékául. Az előadás elég jó volt. Károlyi Bóskét, aki a zombori közönségnek kedvence s aki kedves és ügyes játékkal a közönség rokonszenvét ki is érdemelte, több ízben, különösen a felvonások után sűrű tapsviharral üdvözölték. Hat csokrot is kapott s azonkívül — mint értesültünk — tetemes összeg is jutott a számára. Igen örülünk, hogy a közönség ilyen szépen méltányolta Károlyi Bóskének ügyességét, kedves játékát. Mai szereplésével is csak azt bizonyította be, hogy rokonszenvünkre nem volt érdemtelen. Kedden a „Kis hőrség” ment csekély közönség előtt nem valami jó előadásban.

Nap és hold.

Szerda, február 19.

H. Serédi Sarolta asszony vendégfelleptével Lecoqu e híres zenéjű operettjét hallottuk ma a színházban. Úgy tudjuk, hogy Serédi asszonynak Zomborban ez volt az első vendégszereplése. Az országosan ismert kitűnő operette-primadonna ma esti játékáról és énekéről mi is csak a legnagyobb dicsérérettel emlékeztethetünk meg. Gyönyörű szép hangjával énekszámait mindegyikét művészi bizottsággal énekelte, játéka pedig oly elragadó, hogy e tekintetben azt hisszük, hogy híres operette-primadonnáinkkal egy sorba állíthatjuk. Szintársulatunk többi ez este fellépett tagjai is mintha hatása alatt állottak volna a kitűnő vendég játékanak és énekének, igen jól állottak meg helyüket. Így Perényi és Berzák Margit. Az első felvonásban a vendéggel előadott hármassuk korrekt előadás és összhangzat tekintetében az első helyen áll minden énekszám fölött, amit az összes operettek közül e szezonban hallottunk. A többi szereplők is, Tisztai, Ferenczy, Láng Ö., jók voltak. Közönség szép számmal.

A POKOL.

Ira: Szomoró Emil.

Olyan most, a milleniumi kiállítás küszöbén Budapest, mint egy bába készülő tündérszépsegi szöke aszsony, aki bodros baját festlve, ragyogó boldogságában azon tűnődik, el fog-e bódítani mindenkit, aki reátekint, elkápráztatja e azokat, akik közelébe érnek. Pedig tudjuk, hogy meg van győződve töprengésének igazságáról és szépsége ünfeledt tudatában szinte lehetetlen, hogy teljes sikerében csak egy pillanatra is kételkedhessék.

De a készülődések közepett jól esik az elábrándozás s mialatt körülte mindenki azon van, hogy a maga piciny segítségével hozzájáruljon a szépség eklatáns diadalához, az asszony maga hallgatagon gyönyörködik az osztatlan sikert megelőző izgalom szenzációjában.

En Istenem, sokat, nagyon sokat tudnék még önöknek mondani a bodrosfejtű, aranyoske asszonyságról, hasábszámr tudnék írni megkapó egyszerűségről, szépsége varázsáról, szíve minden jószágáról, de hiszen jól ismerik önök is, és immár ismeri mindenki, bár nemcsak a mi országunkról, de egész Európáról beszélnek.

Nem, nem akarom fölfedezni önöknek Budapestet és nem óhajtok önöknek az ezreüvés kiállításról sem szólni. Hiszen itt méltóztatnak majd lenni teljes számban, a legapróbb részletét is látják majd ennek a mi legnevezetesebb ünnepünknek, amely előre vetett fényűségűvel máris bearanyozza az egész láthatárt.

Es szintén jól fog esni, hogy e boldog és minde nekifőlött vidám ünnepség k elragadó árjában akadunk olyan dolgra, a mely a maga nagy érdekességével, mely és komoly motívumaival egy percze a maga számára is követel valamit az ország lázas érdeklődéséből.

Valljuk be őszintén, hogy merész, sőt vakmerő vállalkozás például egy mulató társaság asztalára egy koponyát odavetni. Hány ember van Magyarországon, aki ezt valaha megeselekedte? Én, fájdalom, egyet sem ösmerek és ha van, legfőképp azt sajnálom, hogy velem nem kísérlette meg veszedelmes experementumát. De milyen furcsa is lehet! Egy halálfej, amint ott gurul hosszucsőrű, finoman metszett poharak között, amelyekben nem tudom miféle Extra Dry gyöngyözik. Pedig semmi sincs a dologban. A halálfej nagyon szép valami, csak rit'eg egy kissé és mindenekfőlött igaz tulságosan.

S most engedjék meg nekem, hogy egy továbbördülő halálfej révén a Pokolról beszélhessek.

A milleniumi esztendőre Budapest főváros olyan látványosságot kap, amelyhez fogható eddigelé nincsen sehol a világon. A meglevenedett pokol lesz ez, Dante hatalmas fantáziájának megvalósítása. A városligeti fasor legvégén, Márkus műépítész által tervezett kolosszális, kívülről is monumentális palotában ugyanis májustól kezdve meglevenitük Allighieri Dante isteni színjátékának megrendítő részét: a Pokolt.

Abogy a látogató egy félig bomályos, temperált levegős folyosón végigmegy, egyszerre barlangszerű nyiláshoz jut, amelyen belépve, megkezdődik az a mese-szerű út, amelyet Dante Virgiliusznak a társaságában megtett, minden poklokban keresztül.

A Styx folyó sárgás-véres habjai folynak előtte, amelyen Charon kormányozza óriás, a kinlódo lelkekkel szinte rogyásig megtelt ladikját. Halálos retegés ül minden arcon, menekülni iparkodik férfi és asszony, öreg és fiatal bűnös, mert már látják a háromfejű Cerberus félelmetes, vérfagyasztó alakját, amint vörös szemével tekint alá és körmeivel szagatja le a lelkekről bőrtüket.

S a kapun túl végigmegyünk a hét poklon s minden apró fázist a lehivebben, legmegkapóbban látunk, szakasztott úgy, ahogy Dante harminczhárom énekben megirta. Elöl végtelen sokaságban menekülnek a darazsaktól üldözöttek: arcukról és testükről vér csurog a sok marástól. A távolban hetszeres kőfallal körülvett vár látszik, tövében néhány nagyszakálu öreg ember áll, köztük pallosára támaszkodva Homér; odébb a pokoli forgó-szél forgatja, rángatja a sötét, fedett háttérben a lelkeket, melyek, mint a madarak reptnek tova.

Itt látjuk egész rémségében a kigyófarku óriás Minoszt, amint tüzes szemmel, vicsorgó foggal bámul alá az örök zápor és jégesőben vergődő sokaságra.

Odébb az életben, fősvények és zsugoriak tolják fel s alá a pénzes tömlőiket, a tulsó parton pedig a hegyoldalból fakadó vízfórrás bugyog alá a mélységbe s ott nagy mocsárt alkot, amelyben fejfel, lábbal, mellel ütök, verik, marcangolják egymást az elkárbozottak.

A mocsár végén torony áll s a háttérben az izzó belsejű kinok vára. A torony tetején a három furia vert tanyát. Elhaladva a szédítő magas várfalánál, az égő

sírok mezejéhez jutunk, amelynek koporsóiban öreg emberek fekszenek. Itt van Anasztázus sirja is, amelyet elhagyva megpillantjuk a bikafejű, könyező Minotauruszt. Lent a völgyben feltűnik a vértakak, melynek egyre széleseod partjainál a centaurok lövik halálos nyilaikat.

A vizpatak tulsó oldalán az ember-erdő minden rémes szépségében tárul élénk. Az öngyilkosok erdejében a fák is emberalakúak, melyek tetejében az emberőrcu háriák ülnek. A fák között nőstény kutyáktól üldözött emberek futnak, kik közül néhány eléri a beláthatatlan homoksvatagot, amelyre lánghelyek omlanak alá. A sivatagnak szikla vet határt, melynek tetején egy aranyfejű óriás öreg áll.

Tovább haladva Geryont, az ember-arcu sárkányt pillantjuk meg. Alatta a kétségbejött, fullasztó gözben össze-vissza futkosnak az életben gazemberek és az árkok, barlangok és mély kutakban keresnek menedéket az őket üldözö ördögök elől.

Az égő lábak mezeje, a jósök és kuruzslók bucsujárása után a kolosszális nagyságu szurok-tó vonja magára figyelmünket, amelynek gőzölgő buborékain át felmerülő alakokat az ördögök villával nyomják vissza.

Odébb a három karóval a földböz erősített Pilátus, utánuk a tolvajok tünnek fel. Fölöttük egy centaur hátán lovagló sárkány rohan élénk, mely ádáz dühében tüzet okád. Ezek a lángok szintén emberalakot öltenek s minden művészettel mutatják be kinos szenvedésüket. Ezek közt Ulysses és Diomedes briliánsan megcsinált alakjai domborodnak ki.

A polgári és vallási viszályt szitók karddal vannak megcsontkítva és körmenetben haladnak az őket követő és pallosát emelgető ördög előtt. Ezek a kinlódo kinthá egy végtelennek látszó völgy felé tartanak, amelynek egy óriás gödrében már ott hevernek a beteg alakú hamisítók és egymással összegabalyodva, harapdálják egymást.

A háttérben a megláncolt kezű óriások láthatók. Végül következik a jég, a fagy, a megsemmisítés örök hazája. Az előtérben levő alakoknak a szemük is be van fagyva. Egyes alakok a jégből kiemelkedve, dühösen harapdálják egymás fejét. Az alakok szájából és orrából pára gyanant száll ki a léleget. A háttérben megjelenik Lucifernek arnyékszerű óriás alakja hatalmas, művészi kidolgozásban.

Mindezzel azonban csak nagyjából és felette halványan tudtam önöknek a Pokol rémes szépségéről elmondani egyet-mást. Kezdhettém újra a Dante poklának itt megtestesített harminczhárom ének bármelyikénél vagy folytathatnám ott, ahol a megbűnhődött gonoszok vezeklése véget ér, megtisztul a levegő, tiszta, azurkék lesz az égbolt s a messze magasban egy fénylő csillag ragyog a megtisztult lelkeknek, az örök béke, nyugalom, üdvösség határa: a mennyeknek országa, amely megbocsát a megtérő, bűnbűnő bűnösnek, s megvigasztal bennünket is, akik végignéztük kisenvedésüket.

S az emberi fantázia e legnagyobb alkotását csendesen, minden előzetes zaj nélkül magyar színházi festőművészek csinálják, akiknek volt bátorságuk merész eszményükkel elébe vágni a külföld hírneves művészeinek, de akiknek nehez, évekig tartott munkájuknál segítségükre voltak a színházi festőművészet únszejebb vívmányain kívül az elektrotechnika széles csodái. Mert a művész fardhatatlan bütyöságán és szilárd kitartásán kívül csakis az optikai fortélyokkal mesterkedő színházi festészet alkothat erről olyan világgrázoló látványosságot, amely Dante fenséges költeményét a kellő erővel teheti szemlélhetővé.

Molnár és Trill festőművészek az 1900-iki párisi vilákiállításra készítették körképüket és a magyar és idegen legjelesebb színházi festők, szobrászok és gépészek segítettek hozzá, hogy hatalmas művek szépségével, fantasztikumával és beosztásával minden más látványosságot felülmuljon. De a hazafiság által vezérelve, itt kezdik meg világi körutjukat a millenárius kiállításon.

Vajjon mit szől majd a közönség, midőn belépve a magas sziklakapu, megpillantja a bíres Lasciate ogni speranza felirást és sziklak és hegyszakadékok közt a poklokban keresztül haladva, a csillagos égboltozat alá tér vissza? ...

S most eszembe jut az a bodrosfejtű, aranyoske asszonyság, aki szépsége eklatáns diadalában, a sikert megelőző izgalom mámoros szenzációjában csengő kacagással kérdi önmagától.

— Fogok-e tetszeni estére?

Kelvelő szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Közyűlési meghívó.

A zombori első gőzmalom- és fürdőrészevnyártársaság
1896. március 8-án délelőtt 10 órakor

II-ik rendes közgyűlését

a vállalat irodahelyiségeiben fogja megtartani, melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Közgyűlési elnök, jegyző és jegyzőkönyvhitelesítő választása.
 2. Igazgatóság és feltgyelő-bizottság jelentése és a mérleg előterjesztése.
 3. A tiszta nyereség felosztása, az igazgatóság és feltgyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
 4. Feltgyelő-bizottság megválasztása.
 5. Esetleges indítványok.
- Zombor, 1896. február 20.

Az igazgatóság.

10. §. A közgyűlésen a részvényesek szavazati jogukkal csak úgy élhetnek, ha részvényeiket a vállalat pénztárájánál a közgyűlésig letéteményezik.

14. §. A közgyűlés csak az igazgatóság által előterjesztett tárgysorozat pontjaira nézve és az igazgatóságnál a közgyűlésig meg-előző 3 (három) nappal írásban beadott indítványok tekintetében hozhat jogérvényes határozatot.

